

Kázání v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha ve svátek sv. Vojtěcha

Mons. Petr Piřha

23. dubna L. P. 2019

Liturgické texty:

1. čtení – Kol 1, 24-29; 2,4-8;

Žalm – Žl 96, 1-2a.2b-3.7-8a.10

Evangelium – Jan 10,11-16.

Stojíme v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha v den svátku posledního z nich, hlavního patrona pražské arcidiecése. Časové souvislosti letošního slavení jsou bohaté. Před rokem jsme touto dobou zažívali návrat ostatků kardinála Berana a požehnání svatovojtěšského sousoší na místě světcova původního hrobu. Na podzim si připomeneme 30 let od kanonizace sv. Anežky Přemyslovny pevně spjaté se Sametovou revolucí. Nezapomínejme přitom, že Anežka zahajovala Desetiletí Duchovní obrody národa vyhlášeného k miléniu sv. Vojtěcha.

Za třicet let se podařilo obnovit zdecimovanou Církev v její infrastruktuře a institucích. Podařilo se s pomocí zahraničních zemí a nemalé části naší společnosti zahladit mnohé škody na památkách. Co se však nepodařilo, protože jsme k tomu už neměli sil, je hlubší vnitřní obnova duchovní a mravní, obnova vzdělanosti a kultury. V prostředí Církve jde především o vážné nedostatky v náboženské výchově a výuce. To poznamenalo celou další generaci a projevuje se to na všech stupních výchovy v rodinách a školách, od škol mateřských po školy vysoké.

Je letos vhodné uvidět sv. Vojtěcha, který je jednotlivě uctíván jako patron čtyř států střední Evropy, a tak i neprohlášeným, ale zjevným patronem Vyšegrádské smlouvy, především v perspektivě vzdělání, vzdělanosti a kultury. Je vždy opakováno, že tento český biskup je vzdělavcem a prvním naším Evropanem. Horší, až docela ubohé je to s naším pochopením, proč tomu tak je. Nemohu se tomu příliš věnovat, ale postačí, když řeknu, že svatý Vojtěch patří k vrcholným postavám na přelomu 1. a 2. tisíciletí, který byl opravdovým zlomem ve vývoji Evropy. Byl žákem Magdeburské školy, vyšel tedy z vrcholného centra tehdejší vzdělanosti. Spolupracoval se vzdělavcem císa-

řem Otou II., hluboce se napil z poháru reformních proudů v kláštorech Cluny a Gorze, dalších tehdejších center vzdělanosti a jistě se znal s pozdějším papežem Silvestrem II. v době, kdy byl remešským kanovníkem a hlavou Katedrální školy, ze které vzešli pozdější mistři Sorbony. Těchto pár údajů postačí, abychom pochopili, k čemu měl sloužit Břevnovský klášter.

Věnoval bych se nyní vlastnímu pojmu vzdělanost. Je úzce spojen s pojmem kultivace, tedy kultury a kultu. Vzdělanost je vlastnost. Jsou vzdělaní lidé, skupiny lidí, země, národy a také doby. Naše země a náš národ byly často považovány za vzdělané. Zlatou dobou vzdělanosti byla doba Karla IV., dobou vysoké vzdělanosti byla doba naší 1. republiky, stejně jako renesanční Praha Rudolfa II. Prošli jsme i dlouhými údobími úpadku. Přežili válku třicetiletou, přežili revoluční barbarství komunistického režimu. Naše vzdělanost byla zadupána pochodujícími milicemi a drcena sovětskými tanky. Spolu s ní bylo umláceno naše sebevědomí a pohřbena národní hrdost.

Ono není tak snadné všechno to obnovit, a to tím víc, když jsme procitli do doby post-. Do postkultury, postmoderny, postumění, postevropy, postkřesťanství... Nezlobte se, ale i postmyšlení, a proto i postčlověka. Současná krize logického myšlení opřené o fakta a skutečnost je alarmující chaos.

Právě proto je třeba se opřít o vzory vzdělanosti a pamatovat na to, že naučení moudrého je pramen života, jak říká Písmo. Je také třeba se radovat z toho, že mezi sebou máme lidi skutečně vzdělané. Oni totiž mohou vzdělávat, tj. předávat vzdělanost. Jsou jako z bláta bůhví jak hlubokého úpadku vyčnívající kameny, přes které lze přejít do doby opětovné vzdělanosti, úcty, tj. kultu, do doby rozkvětu skutečného umění a stavby dnes ničených, hořících katedrál a výbuchy pobouraných chrámů a sprejery zhanobených kapliček, hřbitovů a Božích muk.

Těch lidí není úplně málo, ale jsou vzácní. Církev si jich váží a několika z nich to chce i veřejně a jmenovitě vyjádřit, protože se mimořádně zasloužili. Chtěl bych jim všem popřát zdraví, radost a pokoj, aby pod ochranou sv. Vojtěcha mohli ještě dlouho plnit svou povinnost, které se nezpronevěřili.

Amen.